

**Твоє серце в моїх руках.
Сходження іммігранта на
вершину американської
кардіохірургії**

«Твоє серце в моїх руках» — це неймовірна історія хлопця з понівеченими руками й недіагностованою дислексією, життя якого розпочалося серед злиднів і кастових протиріч традиційної Індії. Однак, озброївшись упертістю й цілеспрямованістю, крок за кроком долаючи перешкоди на шляху адаптації іммігранта в американське суспільство, він став одним із найвідоміших кардіохірургів США.

Арун К. Сінгх виконав понад 15 000 операцій на відкритому серці, мав справу з практично всіма серцево-судинними патологіями, тримав у руках серця тисяч пацієнтів, які довірили йому свої життя.

Ця книга — захоплива подорож із далекої Індії на вершину американської кардіохірургії, яку ви здолаєте разом із Аруном К. Сінгхом. Легкий стиль оповіді, емоційність викладу, відверті розмірковування та делікатні подробиці не залишать байдужим жодного читача

YOUR HEART, MY HANDS

An IMMIGRANT'S REMARKABLE JOURNEY
to BECOME ONE *of* AMERICA'S
PREEMINENT CARDIAC SURGEONS

ARUN I. SINGH, MD

with JOHN HANC

Foreword by DELOS M. COSGROVE, MD

CENTER
STREET

New York Nashville

АРУН К. СІНГХ

ДЖОН ГЕНК

Передмова Делоса М. Козгроува

ТВОЄ СЕРЦЕ В МОЇХ РУКАХ

СХОДЖЕННЯ ІМІГРАНТА НА ВЕРШИНУ
АМЕРИКАНСЬКОЇ КАРДІОХІРУРГІЇ

З англійської переклав Євген Мірошниченко

Київ
BOOKSHEF
2020

Зміст

Передмова	11
Пролог	13
<i>Розділ 1</i>	
Якби ж вони знали	22
<i>Розділ 2</i>	
Проблемна дитина.....	25
<i>Розділ 3</i>	
Навантаження збільшується	34
<i>Розділ 4</i>	
Жорстокий і прекрасний спорт.....	41
<i>Розділ 5</i>	
Мій світ — мої правила	52
<i>Розділ 6</i>	
На повну	60
<i>Розділ 7</i>	
Усе валиться з рук	78
<i>Розділ 8</i>	
«Доктор Сінгх».....	88
<i>Розділ 9</i>	
Зрада в родині.....	102
<i>Розділ 10</i>	
Нездійснена мрія стає реальністю.....	112

<i>Розділ 11</i>	
Подорож іммігранта	126
<i>Розділ 12</i>	
Дешева робоча сила	137
<i>Розділ 13</i>	
Найвеличніше місто в світі	148
<i>Розділ 14</i>	
Як виглядає расизм	162
<i>Розділ 15</i>	
Нова родина, нові друзі, новий світ	166
<i>Розділ 16</i>	
Я хочу зцілювати серця	170
<i>Розділ 17</i>	
Доленосне рішення	176
<i>Розділ 18</i>	
Лондон кличе	190
<i>Розділ 19</i>	
Крихітка Родді дає порятунок.....	205
<i>Розділ 20</i>	
«Найкращий лікар сердець...»	230
<i>Розділ 21</i>	
Вижити страшною ціною	237
<i>Розділ 22</i>	
Будь ласка, полагодьте мені серце.....	249
<i>Розділ 23</i>	
Твоє серце в моїх руках	271
<i>Розділ 24</i>	
Останній надріз	300
Епілог	312
Подяки	316
Про авторів	318

Описані в цій книзі події відбувалися насправді в житті реальних людей. Однак автори змінили багато імен і з деяких прототипів створили збірні образи. Тому будь-яка подібність між персонажами цієї книги та справжніми людьми — випадкова.

Присвячую цю книжку своїй матері Крішні.
Попри всі знегоди вона прищепила мені оптимізм,
без якого я сконав би десь в індійських нетрях.
А також моїй дружині Барбарі, що вже дорослому
мені допомагала більше, ніж будь-хто інший,
і не давала занепасти духом в найтяжчі часи.
І, нарешті, двом нашим синам Арі й Майклу
за постійну підтримку й любов.

*Мені наснилось, що життя — це радість.
Прокинувся, побачив: це — служіння.
Став діяти, в служінні — радість.*

— РАБІНДРАНАТ ТАГОР

Передмова

Нам, випускникам медичних навчальних закладів, які почали роботу у сфері кардіохірургії на початку 1970-х, випала унікальна нагода спостерігати розвиток цієї галузі. За роки роботи ми стали свідками низки проривів в галузі. Бачили, як поступово вдосконалюється техніка аорто-коронарного шунтування, як розвивається пластика клапана, а тепер поширюється хірургія мінімальної інвазивності й більше використовують робототехніку. Ми працювали над тим, щоб зробити хірургію безпечнішою й ефективнішою. Через це смертей від серцево-судинних захворювань стало набагато менше, а у всьому розвиненому світі середня тривалість життя зросла.

Важлива роль в цій величній епопеї належить Аруну Сінгху. За довгу й плідну кар'єру він зробив понад 20 000 операцій, з яких більш як 15 000 — на відкритому серці, маючи справу з усіма можливими серцево-судинними захворюваннями. Обсяг і якість його роботи вражають. Протягом багатьох років для мене було за честь, що доктор Сінгх спостерігає за моїми операціями. Цей славетний хірург заслужив повагу колег і вдячність пацієнтів. Але мало хто знає, яким довгим і складним був його шлях на професійний Олімп.

«Твоє серце в моїх руках» — надзвичайно цікава розповідь про життя і кар'єру доктора Сінгха. Його шлях розпочався в Індії, де в дитинстві й у молоді

роки Аруну часто доводилося плисти проти течії. Труднощів завдали культурні та сімейні обставини, а також бунтівна вдача хлопця.

Найсерйознішою проблемою були дві травми — перелом спершу однієї руки, а згодом і другої. Для подолання наслідків хлопцю довелося тривалий час наполегливо виконувати вправи для реабілітації. Ті травми майже призвели до інвалідності, і, здавалося б, шлях у будь-які професії, де потрібно працювати руками, йому закрито. Але, виявивши дивовижну наполегливість, доктор Сінгх розробив комплекс вправ, завзято виконував його, а тоді досяг надзвичайних успіхів саме в сфері, де потрібні дуже вправні руки!

Меншою проблемою було те, що в доктора Сінгха дислексія — вроджена неврологічна особливість, яка впливає на процес навчання. Ми, люди з дислексією, краще навчаємося, спостерігаючи й наслідуючи, ніж розпізнаючи тексти. Мені було дуже цікаво порівняти досвід доктора Сінгха зі своїм. Очевидно, дислексія — не перешкода для звершень. Насправді дислексія була в багатьох відомих вчених, винахідників і діячів культури. Ми сприймаємо речі не зовсім так, як інші: я сказав би, більш творчо.

Доктор Сінгх — живий приклад того, що невтомною працею, наполегливістю й мужністю людина може подолати найбільші перешкоди. Його історія захоплює. Його погляди на життя сповнені мудрості. Його погляди на майбутнє охорони здоров'я варті уваги. Книга «Твоє серце в моїх руках» неодмінно стане джерелом натхнення для кожного читача.

*Доктор Делос М. Козгроув, колишній
генеральний директор і голова правління
Клівлендської клініки*

Пролог

Пацієнт не виживе.

Усвідомлюю це, але зупинитися не можу. Далі го-
стрим лезом прокладаю собі шлях крізь м'язи й жир.
Скальпель і ранорозширювач — ніби продовження
моїх рук. Просуваюся до аортального клапана —
брамника серця, що забезпечує належну циркуляцію
крові, аж доки не звузиться й не завапнується, мов
засмічений масляний фільтр у машині.

Саме там я вхожу. Я видаляю цей клапан і замінюю
на штучний. Цей, виготовлений із титану, простий
технологічний вузол має забезпечити нормальну цир-
куляцію крові до кінця життя. А от встановити його —
дуже кропітка і трудомістка операція, хай і звичайна.

Я акуратно ввожу клапан в аорту. Повільний граці-
озний спуск нагадує кадри посадки місячного модуля,
а ще це схоже на приземлення винищувача «Ігл», але
на поверхню із крові й плоті. Ретельно накладаю шви,
зазвичай від п'ятнадцяти до двадцяти двох стібків,
щоб закріпити клапан.

Зазвичай на цьому етапі операції настає високо-
технологічний момент, коли серце пацієнта, зупинене
на час операції, аби не плювалося кров'ю і хірург
міг вільно з ним працювати, запускають знову, наче
комп'ютер. Рівна лінія на електрокардіограмі починає
потроху здригатися, позначаючи повільне повернення
до життя. А далі відбувається справжнє диво: на

моніторі кардіографа, одному з багатьох приладів у сучасній операційній, ми спостерігаємо мерехтіння, що відображає ритмічний рух двох серпоподібних застінок механічного клапана. Він ожив, тепер житиме й людина — ходитиме, говоритиме, дихатиме до кінця днів своїх.

І все це завдяки механізму завбільшки з 25 копійок.

Але на сьогоднішній операції цього не станеться, оскільки я не в операційній, а це — не людина. Я оперую серце свині, придбаной сьогодні вранці у місцевого м'ясника спеціально, щоб продемонструвати цю процедуру групі студентів.

Літо 2016 року. Я — запрошений викладач в Університеті Брайанта, у місті Смітфілд у Род-Айленді, що неподалік від мого дому в Провіденсі. Одягнені в хірургічні костюми студенти фельдшерського курсу купчуються навколо мене й біля великого екрану в конференц-залі, спостерігаючи, як я працюю над серцем розпластаної на операційному столі свині. За будовою воно настільки схоже на людське, що аж моторошно. І хоча це лише демонстрація, але процес поглинув мене, я максимально зосередився на задачі, рухи майже автоматичні, роблю те, що робив уже безліч разів раніше.

— Докторе Сінгху.

Занурений у роботу, я раптом розумію, що хтось до мене звертається. Піднімаю очі.

— Докторе Сінгху, не хочете присісти?

Ввічлива пропозиція, але все одно я приголомшено витріщився на бідолаху — не вірю своїм вухам. Це все одно, що запитати хірурга, чи не хоче він висякатися в розріз на тілі пацієнта.

— Присісти? — перепитую я недовірливо. — Ні. Хірург завжди на ногах.

Це правда, в прямому і переносному сенсі.

Мене звать Арун Сінгх, і я стояв в операційних, починаючи з 1970-х років, спочатку в якості асистента, а потім хірурга, й зробив тисячі операцій. Якщо вірити архіву нашої лікарні, я виконав понад 15 000 операцій на відкритому серці за 41 рік роботи. Напевно, я зробив більше операцій на відкритому серці дорослим і дітям, ніж будь-який кардіохірург в Америці — винятком можуть бути хіба що піонери в цій галузі: дует хірургів із Г'юстона Майкла ДеБейкі та Дентона Кулі, Делос Козгроув із Клівлендської клініки й кілька інших.

Ви вже мені повірте, а підтвердженням того хай буде артрит стегнових суглобів і хрускіт у колінах. Як і належить хірургу, я стояв на своїх двох іноді по десять годин поспіль, працюючи й спостерігаючи, як мої пацієнти повертаються до життя. Було навіть, що провів шість складних операцій упродовж 36 годин. І весь цей час стояв, за винятком коротеньких перерв.

А ще я намагався стояти горою за пацієнтів і в іншому відношенні: співчував і співпереживав їм, коли ті з'ясовували, що єдиний шанс вижити — це дозволити мені з командою розітнути їхні груди і застосувати щодо їхніх життєво важливих органів цілий арсенал якихось незрозумілих інструментів. Деякі з них на вид, як витвори надсучасної лабораторії робототехніки, інші ніби потрапили сюди з якогось швейного гуртка XIX ст.

Думаю, що рідні моїх пацієнтів — відважні люди. Вони довіряють мені неймовірно відповідальну справу, а самі в день операції можуть лише сидіти в холі й молитися, щоб у мене все вийшло. І зазвичай усе виходить. Хоча для лікаря це звична операція, але я завжди намагався пам'ятати про те, який жах це для пацієнта.

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ